

EUROOPA KOMISJON

Brüssel, XXX

Eelnõu

KOMISJONI MÄÄRUS (EL) nr .../2010,

[kuupäev],

**millega kehtestatakse aeronavigatsiooniteenuste osutamise ühised nõuded töömeetodite
ja töökorra kohta**

(EMPs kohaldatav tekst)

EELNÕU: KOMISJONI MÄÄRUS (EL) nr .../...,

[kuupäev],

millega kehtestatakse aeronavigatsiooniteenuste osutamise ühised nõuded töömeetodite ja töökorra kohta

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. veebruari 2008. aasta määrust (EÜ) nr 216/2008, mis käsitleb tsiviilennunduse valdkonna ühiseeskirju ja millega luuakse Euroopa Lennundusohutusamet ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 91/670/EMÜ, määrust (EÜ) nr 1592/2002 ning direktiivi 2004/36/EÜ,¹ muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrusega (EÜ) nr 1108/2009, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 216/2008 lennuväljade, lennuliikluse korraldamise ja aeronavigatsiooniteenuste valdkonnas ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2006/23/EÜ,² eriti selle artiklit 8b,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. märtsi 2004. aasta määrust (EÜ) nr 550/2004 aeronavigatsiooniteenuste osutamise kohta ühtses Euroopa taevas³ (teenuse osutamise määrus), muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1070/2009, et parandada Euroopa lennundussüsteemi toimivust ja jätkusuutlikkust⁴, eriti selle artikleid 4 ja 6,

ning arvestades järgmist:

- (1) Vastavalt määrusele (EÜ) nr 216/2008 peab komisjon, keda abistab Euroopa Lennundusohutusamet (edaspidi „amet“), võtma vastu liidus aeronavigatsiooniteenuste osutamise rakenduseeskirjad. Määruse 216/2008 artikliga 8b on ette nähtud, et nende rakenduseeskirjade väljatöötamisel tuleb aluseks võtta ühtse Euroopa taeva I etapil vastu võetud eeskirjad. Käesoleva määruse aluseks on 20. detsembri 2005. aasta määrus (EÜ) nr 2096/2005, milles sätestatakse aeronavigatsiooniteenuste osutamise ühised nõuded.⁵ Aeronavigatsiooniteenuste osutamine liidus tuleks liikmesriikide poolt sertifitseerida. Ühiste nõuetele vastavad aeronavigatsiooniteenuse pakkujad peaksid saama sertifikaadi vastavalt määruse (EÜ) nr 550/2004 artiklile 7 ja määruse (EÜ) nr 216/2008 artikli 8b lõikele 2.

¹ ELT L 79, 19.3.2008, lk 1.

² ELT L 309, 24.11.2009, lk 51.

³ ELT L 96, 31.3.2004, lk 10.

⁴ ELT L 300, 14.11.2009, lk 34.

⁵ ELT L 335, 19.3.2008, lk 13.

- (3) Määruse (EÜ) nr 550/2004 artikli 6 ja määruse (EÜ) nr 216/2008 artikli 8b kohaselt kehtestatud ühiste nõuete kohaldamine ei tohiks mõjutada liikmesriikide suveräänseid õigusi oma õhuruumis ega liikmesriikide avaliku korra, julgeoleku- ja kaitsealaseid vajadusi, nagu need on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. märtsi 2004. aasta määruse (EÜ) nr 549/2004 (millega sätestatakse raamistik ühtse Euroopa taevaloomiseks⁶ (raammäärus), nagu seda muudetud määrusega (EÜ) nr 1070/2009) artiklis 13. Ühised nõuded ei hõlma sõjalisi operatsioone ega sõjalist väljaõpet, nagu on sätestatud määruse (EÜ) nr 549/2004 artikli 1 lõikes 2 ja määruse (EÜ) nr 216/2008 artikli 1 lõikes 2.
- (4) Aeronavigatsiooniteenuste osutamise ühiste nõuete määratlus peaks arvesse võtma aeronavigatsiooniteenuste osutajate õiguslikku seisundit liikmesriikides. Kui organisatsioon lisaks aeronavigatsiooniteenuste osutamisele tegeleb millegi muuga ja kui ei ole ette nähtud teisiti, ei tuleks määruse (EÜ) nr 550/2004 artikli 6 ja määruse (EÜ) nr 216/2008 artikli 8b lõike 6 kohaselt kehtestata ühiseid nõudeid kohaldada aeronavigatsiooniteenuste osutamisega mitteseotud tegevuste ega nende jaoks eraldatud vahendite suhtes.
- (5) Ühiste nõuete kohaldamine aeronavigatsiooniteenuste osutajate suhtes peaks olema vastavuses riski suurusega, mis on seotud iga teenuse iseärasustega, nagu näiteks teostatud liikumiste arv ja/või laad ning nende iseärasused. Kui mõningad aeronavigatsiooniteenuste osutajad peaksid otsustama mitte kasutada võimalust piiriüleste teenuste pakkumiseks ühtses Euroopa taevas, peaks pädeval asutusel olema õigus lubada teatavaid aeronavigatsiooniteenuste üldisi ja erinõudeid kõnealuste teenuseosutajate suhtes vastavalt kohaldada. Seepärast peaksid sertifikaadile lisatud nõuded näitama erandi laadi ja ulatust.
- (6) Sertifitseerimissüsteemi nõuetekohase funktsioneerimise tagamiseks peaksid liikmesriigid oma aastaaruannetes esitama komisjonile kogu asjakohase teabe oma pädevate asutuste poolt lubatud erandite kohta.
- (7) Aeronavigatsiooniteenuste eri liikide suhtes ei pea tingimata kohaldama samu nõudeid. Seepärast tuleb ühiseid nõudeid kohandada vastavalt iga teenuseliigi eripärale.
- (8) Aeronavigatsiooniteenuste osutajatel peaks olema sertifikaadi kehtivusajal ja kõigi hõlmatud teenuste osas kohustus nõuetelevastavust tõendada.
- (9) Ühiste nõuete tõhusa kohaldamise tagamiseks tuleks kehtestada süsteem, mille abil saaks teostada kõnealustele ühiste nõuetele ning sertifikaadis määratletud tingimustele vastavuse korrapäraselt järelevalvet ja kontrolli. Pädev asutus peaks kontrollima teenuseosutaja sobilikkust enne sertifikaadi väljaandmist ning kord aastas hindama juba sertifitseeritud aeronavigatsiooniteenuste osutajate jätkuvat nõuetelevastavust. Seepärast tuleks kehtestada igal aastal ajakohastatav, riskide hindamisel põhinev soovituslik kontrolliprogramm, mis hõlmaks kõiki sertifitseeritud teenuseosutajaid. Programm peaks võimaldama mõistliku aja jooksul kontrollida aeronavigatsiooniteenuste osutajate kõiki asjakohaseid osi. Kui pädevad asutused hindavad määratud lennuliiklus- ja meteoroloogiateenuste osutajate nõuetelevastavust,

⁶ ELT L 96, 31.3.2004, lk 1.

peaks neil olema õigus kontrollida ka liikmesriigi rahvusvahelistest kohustustest tulenevate asjakohaste nõuete täitmist.

- (10) Ilma et see mõjutaks määruse (EÜ) nr 216/2008 artiklite 24 ja 54 kohaldamist, võiks ühist lähenemisviisi järelevalvele aeronavigatsiooniteenuste osutajate üle kogu ühenduses edendada riiklike järelevalve teostajate vastastikuste eksperdihinnangutega. Eksperdihinnangute teostamist võib korraldada komisjon koostöös liikmesriikide ja ametiga ning need tuleks kooskõlastada määruse (EÜ) nr 216/2008 artiklite 24 ja 54 raames toimuva tegevuse ning muude rahvusvaheliste seire- ja järelevalveprogrammidega. Sellega välditakse töö kattumist. Võimaldamaks eksperdihinnangu käigus kogemuste ja parimate kasutusviiside vahetust, peaksid eksperdid olema pädeva asutuse või kvalifitseeritud üksuse personali hulgas.
- (11) Eurocontrol on välja töötanud ohutusnõuded (ESARR), mis on olnud lennuliiklusteenuste ohutuse seisukohalt eriti suure tähtsusega. Komisjon peaks vastavalt määrusele (EÜ) nr 550/2004 välja selgitama ESARRi asjakohased sätted ja need liidu määrustega vastu võtma. Käesolevate rakenduseeskirjade aluseks on määrusega (EÜ) nr 2096/2005 üle võetud ESARRi ohutusnõuded.
- (12) Määruse (EÜ) nr 2096/2005 vastuvõtmisel leidis komisjon, et ei ole asjakohane korrata ESARR 2 sätteid lennuliikluse korraldamise ohutusega seotud vahejuhtumitest teatamise ja nende hindamise kohta, mis on hõlmatud nõukogu 21. novembri 1994. aasta direktiiviga 94/56/EÜ (millega kehtestatakse tsiviillennunduses toimunud lennuõnnetuste ja -intsidentide uurimise põhimõtted)⁷ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2003. aasta direktiiviga 2003/42/EÜ (vahejuhtumitest teatamise kohta tsiviillennunduses).⁸ Ohutusega seotud vahejuhtumeid käsitlevate uute sätetega tuleks siiski ette näha pädeva asutuse kohustus kontrollida, kas lennuliiklusteenuste osutaja, samuti side-, navigeerimis- ja seireteenuse osutaja järgib ohutusega seotud vahejuhtumitest teatamisel ja nende hindamisel nõutavat korda.
- (13) Eelkõige tuleks tunnistada, et esiteks on ohutusjuhtimine lennuliiklusteenuste pakkumisel see funktsioon, millega tagatakse kõigi ohutusriskide tuvastamine, hindamine ja rahuldav vähendamine, ning teiseks, et vormikohane ja terviksüsteemne lähenemine ohutusjuhtimisele võib ohutusele tekkivat kasu märgatavalt ja hõlpsasti jälgitavalt suurendada. Amet peaks käesoleva määruse ohutusnõudeid täiendavalt hindama ning integreerima need tsiviillennundusohutuse ühisesse reguleerivasse raamistikku.
- (14) Kuni amet töötab välja rakendusmeetmed, millega asjakohased ICAO standardid liidu rakendusmeetmetesse, nõuete täitmise vastuvõetavatesse viisidesse, sertifitseerimistingimustesse ja juhismaterjalidesse üle võetakse, peaksid aeronavigatsiooniteenuse pakkujad tegutsema asjakohaste ICAO standardite alusel. Piiriülese teenuseosutamise soodustamiseks ning kuni amet on lõpule viinud tööd ICAO standardite ülevõtmiseks asjakohastes dokumentidesse, peaksid liikmesriigid ning komisjon ja amet, vajadusel tihedas koostöös Eurocontroliga, tegutsema aeronavigatsiooniteenuste valdkonnas liikmesriikide teatatud ICAO standardite

⁷ ELT L 167, 4.7.2003, lk 23.

⁸ EÜT L 319, 12.12.1994, lk 14.

rakendusviiside erinevuste minimeerimiseks, et ühtse Euroopa taeva liikmesriikides oleks kasutusel ühine standardite kogum.

- (15) Liikmesriikide erinev kord seoses vastutusega ei tohiks takistada aeronavigatsiooniteenuste osutajatel piiriüleste teenuste lepingute sõlmimist, kui nad on võtnud meetmed kohaldatavatest õigusaktidest tuleneva kahjuvastutuse katmiseks. Kasutatav meetod peaks järgima siseriiklikke juriidilisi nõudeid. Liikmesriigid, kes lubavad aeronavigatsiooniteenuste osutamist oma vastutusalas olevas õhuruumis või selle osas ilma määrusega (EÜ) nr 550/2004 ettenähtud sertifikaadita, peaksid katma kõnealuste teenuseosutajate vastutuse.
- (16) Amet peaks läbi viima käesoleva määruse sätete, eelkõige muudatuste ohutusjärelvalvega ja insener-tehnilise personaliga seotud sätete täiendava hindamise ning esitama arvamuse nende terviksüsteemse lähenemisviisiga kohandamiseks, pidades silmas nimetatud sätete integreerimist tsiviillennundusohutuse ühisesse reguleerivasse raamistikku ning sidusrühmade ja pädevate asutuste kogemusi ohutusjärelvalve alal.
- (17) Käesolevas määruses sätestatud meetmed on vastavuses määruse (EÜ) nr 549/2004 artikli 5 kohaselt asutatud ühtse õhuruumi komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Sisu ja reguleerimisala

Käesolevas määruses sätestatakse aeronavigatsiooniteenuste osutamise ühised nõuded. Juhul kui I ega II lisa ei sätesta vastupidist, ei kohaldata ühiseid nõudeid siiski:

- a) teenuseosutaja muu tegevuse kui aeronavigatsiooniteenuste osutamise suhtes;
- b) muude kui aeronavigatsiooniteenuste osutamiseks eraldatud vahendite suhtes.

Artikkel 2

Mõisted

1. Käesolevas määruses kasutatakse määruses (EÜ) nr 216/2008 ja määruses (EÜ) nr 549/2004 määratletud mõisteid, välja arvatud määruse 549/2004 artikli 2 lõikes 15 sisalduv mõiste.
2. Lisaks lõikes 1 osutatud mõistetele kasutatakse järgmisi mõisteid:
 - a) „õhutöö” – õhusõiduki käitamine, mille käigus õhusõidukit kasutatakse eriteenusteks, nagu näiteks põllumajanduse, ehituse, fotograafia, uuringute, vaatluse ja patrulli, otsingu- ja päästetööde või õhureklaami vallas;
 - b) „äriline õhustransport” – õhusõiduki mis tahes käitamine reisijate, kauba või posti veoks tasu või rendi eest;

- c) „funktsionaalne süsteem” – süsteemide, menetluste ja inimressursside ühendamine lennuliikluse korraldamiseks;
 - d) „üldlennundus” – tsiviilõhusõiduki mis tahes toimingud, välja arvatud äriplaneerimine ja õhustransporditeenused;
 - e) „riikliku järelevalve teostaja” – liikmesriikide poolt vastavalt määruse (EÜ) nr 549/2004 artiklile 4 riigi ametiasutuseks nimetatud või sellena loodud organ või organid;
 - f) „ohutegur” – mis tahes olukord, juhtum või asjaolu, mis võib põhjustada õnnetusjuhtumi;
 - g) „tegutsev organisatsioon” – organisatsioon, kes vastutab aeronavigatsiooniteenuste-, side-, navigatsiooniteenuste- ja seireteenuste toetavate inseneritehniliste teenuste eest;
 - h) „risk” – ohutegurite põhjustatud kahjuliku mõju üldise tõenäosuse või esinemissageduse ja selle mõju tõsiduse kombinatsioon;
 - i) „ohutuse tagamine” – kõik kavandatud ja süstemaatilised meetmed, mida on vaja andmaks piisavat kindlustunnet, et toode, teenus, organisatsioon või funktsionaalne süsteem on rahuldava või vastuvõetava ohutustasemega;
 - j) „ohutuseesmärk” – kvalitatiivne või kvantitatiivne hinnang, millega määratletakse ohu tekkimise suurim sagedus või tõenäosus;
 - k) „ohutusnõuded” – riski vähendamise meetmed, mis põhinevad teatava ohutuseesmärgi saavutamiseks ettenähtud riskivähendusstrateegial ning milleks võivad olla korraldus-, tegevus-, menetlus-, funktsiooni-, toimivus- ja koostalitlusvõime alased nõuded või keskkonna omadused;
 - l) „teenused” – aeronavigatsiooniteenused või aeronavigatsiooniteenuste pakett;
 - m) „üleeuroopaline teenus” – teenus, mis on välja töötatud ja sisse seatud enamiku või kõikide liikmesriikide kasutajate jaoks.
3. „Teenuseosutaja” all mõeldakse ka organisatsiooni, kes taotleb sertifikaati aeronavigatsiooniteenuste osutamiseks.

Artikkel 3 **Pädev asutus**

Käesoleva määruse tähenduses on pädev asutus:

- a) aeronavigatsiooniteenuste osutajate jaoks, kelle peamine tegevuskoht ja, vajaduse korral registrijärgne asukoht on liikmesriigis, kõnealuse liikmesriigi määratud või loodud riiklik järelevalveasutus;
- b) aeronavigatsiooniteenuste osutajate jaoks, kes pakuvad teenuseid funktsionaalses õhuruumiosas, kus riikidevahelise kokkuleppega on ohutusjärelevalve alased

kohustused jaotatud punktis a sätestatust erineval viisil, vastava kokkuleppega määratud või loodud riiklik(ud) järelevalveasutus(ed);

- c) aeronavigatsiooniteenuste osutajate jaoks, kes pakuvad teenuseid aluslepingu kohaldamisalasse kuuluval territooriumil ning mille peamine tegevuskoht ja, vajaduse korral, registrijärgne asukoht on väljaspool aluslepingu kohaldamisalaks olevat territooriumi, amet;
- d) üleeuroopalisi teenuseid pakkuvate aeronavigatsiooniteenuste osutajate jaoks amet.

Artikkel 4

Sertifikaatide väljastamine

1. Aeronavigatsiooniteenuste osutamiseks vajaliku sertifikaadi saamiseks peavad aeronavigatsiooniteenuste osutajad täitma käesoleva määruse I lisas sätestatud ühised üldnõuded ning lisades II–IV sätestatud täiendavad erinõuded olenevalt osutatava teenuse liigist.
2. Pädev asutus väljastab sertifikaadi aeronavigatsiooniteenuste osutajale pärast seda, kui on kontrollinud viimase vastavust üldnõuetele.
3. Aeronavigatsiooniteenuste osutaja peab vastama üldnõuetele hiljemalt määruse (EÜ) nr 550/2004 artikli 7 ning määruse (EÜ) nr 216/2008 artikli 8b lõike 2 ja artikli 22a punktide a ja c kohase sertifikaadi väljaandmise ajaks.

Artikkel 5
Erandid

1. Erandina artikli 4 lõike 1 sätetest võivad teatavate aeronavigatsiooniteenuste osutajad otsustada mitte kasutada võimalust piiriüleste teenuste pakkumiseks ning loobuda vastastikuse tunnustamise õigusest ühtses Euroopa taevas.

Sel juhul võivad nad taotleda määruse (EÜ) nr 550/2004 artikli 7 lõikes 2 osutatud sertifikaati, mis hõlmab üksnes liikmesriigi vastutusalas olevat õhuruumi.

Sellise taotluse esitamiseks peab lennuliiklusteenuste osutaja pakkuma või kavatsema pakkuda üksnes üht või mitut järgmise kategooria teenust:

- a) üldlennundus;
- b) õhutöö;
- c) äriline õhustransport, mis toimub üksnes õhusõidukitega, mille suurim stardimass on kuni 10 tonni või milles on kuni 20 istekohta;
- d) äriline õhustransport, mille veomaht on alla 10 000 reisi aastas, kusjuures suurimast stardimassist või istekohtade arvust olenemata loetakse veomahuks viimase kolme aasta keskmine startide ja maandumiste koguarv.

Sellise taotluse esitamiseks peab muude aeronavigatsiooniteenuste kui lennuliiklusteenuste osutaja aastane käive olema teenuste korral, mida ta pakub või kavatseb pakkuda, kuni 1 000 000 eurot.

Kui aeronavigatsiooniteenuse osutaja ei saa objektiivsetel praktilistel põhjustel esitada tõendeid nendele kriteeriumidele vastavuse kohta, võib pädev asutus kolmandas ja neljandas lõigus esitatud ülemmäärade osas arvestada samalaadseid näitajaid või prognoose.

Sellise taotluse esitamisel lisab aeronavigatsiooniteenuste osutaja pädevale asutusele ka asjakohased tõendid vastavuskriteeriumite täitmise kohta.

2. Pädev asutus võib lubada konkreetseid erandeid taotlejatele, kes täidavad lõike 1 nõudeid, vastavalt nende panusele liikmesriigi vastutusalasse kuuluva õhuruumi lennuliikluse korraldamisel.

Kõnealuseid erandeid võib teha üksnes I lisa nõuete suhtes, välja arvatud järgmine:

- a) punkt 1 – tehniline ja tegevuslik pädevus ja suutlikkus;
- b) punkt 3.1 – ohutusjuhtimine;
- c) punkt 5 – inimressursid;
- d) punkt 8.1 – avatud ja läbipaistev teenuste pakkumine.

3. Lisaks lõikes 2 nimetatud eranditele võib pädev asutus teha erandeid taotlejatele, kes osutavad lubada erandeid taotlejatele, kes osutavad lennuvälja lennuinfo teenuseid,

teenindades korrapäraselt mitte üle ühe tööpaiga mis tahes ühel lennuväljal. Seda teeb ta vastavalt nende panusele liikmesriigi vastutusalasse kuuluva õhuruumi lennuliikluse korraldamisel.

Kõnealused erandid võivad hõlmata üksnes II lisa 3. punkti järgmisi nõudeid:

- a) ohutusjuhtimise vastutusala, välisteenused ja -tarned (punkt 3.1.2);
 - b) ohutusülevaatused (punkt 3.1.3);
 - c) ohutusnõuded riski hindamiseks ja vähendamiseks seoses muudatustega (punkt 3.2).
4. III, IV ja V lisas esitatud nõuete korral erandeid ei lubata.
5. Vastavalt määruse (EÜ) nr 550/2004 II lisale pädev asutus:
- a) määratleb erandi laadi ja ulatuse sertifikaadile lisatud tingimustes, esitades selles erandi õigusliku aluse;
 - b) piiritleb sertifikaadi kehtivusaja ja
 - c) jälgib, kas aeronavigatsiooniteenuste osutaja vastab jätkuvalt erandi saamise nõuetele.

Artikkel 6

Nõuetelevastavuse tõendamine

1. Pädeva asutuse taotlusel esitab aeronavigatsiooniteenuste osutaja kogu asjakohase tõendusmaterjali, et tõestada oma vastavust kehtivatele ühistele nõuetele. Aeronavigatsiooniteenuste osutaja võib kasutada kogu olemasolevat tõendusmaterjali nii suures ulatuses kui võimalik.

2. Aeronavigatsiooniteenuste sertifitseeritud osutaja teavitab pädevat asutust kavandatud muudatustest oma teenuste osutamisel, mis võivad mõjutada tema vastavust kehtivatele ühistele nõuetele või sertifikaadile lisatud tingimustele.

3. Kui aeronavigatsiooniteenuste sertifitseeritud osutaja ei vasta enam kehtivatele ühistele nõuetele või sertifikaadile lisatud tingimustele, langetab pädev asutus hiljemalt ühe kuu jooksul otsuse. Kõnealuse otsusega nõuab pädev asutus, et aeronavigatsiooniteenuste osutaja puudused kõrvaldaks.

Otsus tehakse viivitamata teatavaks asjaomasele aeronavigatsiooniteenuste osutajale.

Enne kui pädev asutus asjaomasele aeronavigatsiooniteenuste osutajale oma heakskiidust teatab, kontrollib ta, kas puudused on kõrvaldatud. Kui pädev asutus leiab, et puudused ei ole kokkulepitud tähtjaks nõuetekohaselt kõrvaldatud, võtab ta sobivad jõustamise meetmed vastavalt määruse (EÜ) nr 550/2004 artikli 7 lõikele 7 ja määruse (EÜ) nr 216/2008 artiklile 10, artikli 22a punktile d ning artiklitele 25 ja 68, pidades seejuures silmas teenuste järjepidevuse tagamise vajadust.

Artikkel 7
Nõuetelevastavuse järelevalve võimaldamine

Aeronavigatsiooniteenuste osutajad võimaldavad pädeval asutusel või tema nimel tegutseval kvalifitseeritud üksusel teostada kontrole ja ülevaatusi, sealhulgas kohapealseid kontrollkäike ja etteteatamiseta kontrollkäike.

Volitatud isikutel on õigus teha järgmisi toiminguid:

- a) kontrollida asjassepuutuvaid dokumente, andmeid, reegleid ja kõiki muid aeronavigatsiooniteenuste osutamisega seonduvaid materjale;
- b) teha nendest dokumentidest, andmetest, reeglitest ja muudest materjalidest koopiaid või väljavõtteid;
- c) küsida kohapeal suulisi selgitusi;
- d) siseneda vajalikesse ruumidesse, territooriumidele ja transpordivahenditesse.

Kontrollid ja ülevaatused, mille läbiviijaks on riikliku järelevalve teostaja, toimuvad vastavuses selle riigi õigusaktidega, kus neid läbi viiakse.

Artikkel 8
Jätkuv nõuetelevastavus

Pädev asutus kontrollib tema käsutuses oleva tõendusmaterjali põhjal igal aastal, kas aeronavigatsiooniteenuste osutaja, kelle ta on sertifitseerinud, vastab jätkuvalt nõuetele.

Selleks kehtestab pädev asutus soovitusliku kontrolliprogrammi, mida ta igal aastal ajakohastab ja mis hõlmab kõiki tema poolt sertifitseeritud teenuseosutajaid ning põhineb pakutavate teenuseid moodustavate eri toimingute riskihinnangul. Enne kõnealuse programmi kehtestamist konsulteerib ta vajadusel asjaomaste aeronavigatsiooniteenuste osutajatega ja kõigi muude asjaomaste pädevate asutustega.

Programmis tuleb ära märkida eri kohtade kontrollimise ajavahemikud.

Artikkel 9
Insener-tehnilise personali ohutuseeskirjad

Pädev asutus või liikmesriigi poolt selleks otstarbeks määratud mis tahes muu asutus täidab lennuliiklus-, side-, navigeerimis- ja seireteenustega seoses järgmisi ülesandeid:

- (a) asjakohaste ohutuseeskirjade koostamine käitamisohtusega seotud ülesandeid täitvale insener-tehnilisele personalile;
- (b) piisava ja asjakohase ohutusjärelevalve tagamine insener-tehnilise personali üle, kes on mis tahes tegutsevate organisatsioonide poolt määratud täitma käitamisohtusega seotud ülesandeid;

- (c) põhjendatud arvamuse alusel ja pärast nõuetekohast uurimist asjakohaste meetmete võtmine tegutsevate organisatsioonide ja/või nende insener-tehnilise personali suhtes, kes ei vasta II lisa 3.3 osa sätetele;
- (d) kontrollimine, et asjakohased meetodid võimaldaksid tagada käitamisohtusega seotud ülesandeid täitma määratud kolmandate osapoolte vastavuse II lisa 3.3 osa sätetele.

Artikkel 10

Eksperdi hinnangute kord

1. Komisjon võib koostöös liikmesriikide ja ametiga korraldada riikliku järelevalve teostajatele eksperdi hinnanguid vastavalt lõigetele 2–6.

2. Eksperdi hinnangud viib läbi riiklikest ekspertidest ja vajadusel ameti ekspertidest koosnev rühm. Rühm koostatakse vähemalt kolme eri liikmesriigi ja ameti ekspertidest. Ekspertid ei võta osa eksperdi hinnangutest liikmesriigis, kus nad töötavad. Komisjon koostab ja säilitab liikmesriikide poolt nimetatud riiklike ekspertide loetelu, mis hõlmab ühiste nõuete kõiki aspekte, nagu on loetletud määruse (EÜ) nr 550/2004 artiklis 6.

3. Vähemalt kolm kuud enne vastastikust eksperdi hinnangut teeb komisjon asjaomasele liikmesriigile ja riikliku järelevalve teostajale teatavaks eksperdi hinnangu toimumise, selle läbiviimise kavandatud kuupäeva ning osalevate ekspertide nimed.

Liikmesriik, mille riikliku järelevalve teostajale hinnang antakse, peab hinnangut andva ekspertide rühma enne eksperdi hinnangu toimumist heaks kiitma.

4. Kolme kuu jooksul pärast eksperdi hinnangu toimumist koostab hinnangu andnud ekspertide rühm konsensuse alusel aruande, mis võib sisaldada soovitusi. Komisjon kutsub aruande arutamiseks kokku ameti, ekspertide ja riikliku järelevalve teostaja kohtumise.

5. Komisjon edastab aruande asjaomasele liikmesriigile. Viimane võib kolme kuu jooksul alates kättesaamisest esitada oma märkused; märkused sisaldavad vajadusel meetmeid, mida ta on hinnangule reageerimiseks võtnud või kavatseb konkreetse tähtaja jooksul võtta.

Eksperdi hinnangu aruannet ja selle järelmeetmeid ei avalikustata, kui asjaomase liikmesriigiga ei ole kokku lepitud teisiti.

6. Komisjon teavitab hinnangute peamistest tulemustest igal aastal liikmesriike ühtse õhuruumi komitee kaudu.

Artikkel 11

Üleminekusätted

1. Aeronavigatsiooniteenuste osutajad, kellel käesoleva määruse jõustumiskuupäeval on määruse (EÜ) nr 2096/2005 kohaselt välja antud sertifikaat, loetakse käesoleva määruse alusel välja antud sertifikaadi omajateks.

2. Aeronavigatsiooniteenuste osutaja sertifikaadi taotlejad, kes on taotluse esitanud enne käesoleva määruse jõustumiskuupäeva, kuid kellele ei ole veel sertifikaati väljastatud, peavad sertifikaadi väljastamiseks tõendama käesoleva määruse sätetele vastavust.

3. Liikmesriigi asutus, kellele on enne käesoleva määruse jõustumiskuupäeva esitanud sertifikaaditaotluse organisatsioon, kelle jaoks amet on artikli 3 kohaselt pädev asutus, viib sertifitseerimisprotsessi lõpule ametiga kooskõlastatult ning annab pärast sertifikaadi väljastamist toimiku üle ametile.

Artikkel 12

Kehtetukstunnistamine

1. Määrus (EÜ) nr 2096/2005 tunnistatakse kehtetuks.
2. Määrus (EÜ) nr 668/2008 tunnistatakse kehtetuks.
3. Määruse (EÜ) nr 482/2008 artikkel 6 tunnistatakse kehtetuks.

Artikkel 13

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, ...

Komisjoni nimel
president

AERONAVIGATSIOONITEENUSTE OSUTAMISE ÜLDNÕUDED

1. TEHNILINE NING OPERATIIVNE PÄDEVUS JA TEGUTSEMISVÕIME

Aeronavigatsiooniteenuste osutaja on suuteline osutama teenuseid ohutul, tõhusal, järjepideval ja säästlikul moel vastavalt asjaomase õhuruumi üldise nõudluse mõistlikule tasemele. Sel eesmärgil säilitab ta piisavat tehnilist ning operatiivset suutlikkust ja asjatundlikkust.

2. ORGANISATSIOONILINE STRUKTUUR JA JUHTIMINE

2.1. **Organisatsiooniline struktuur**

Aeronavigatsiooniteenuste osutaja asutab ja juhib oma organisatsiooni struktuuri kohaselt, mis soodustab teenuste ohutut, tõhusat ja järjepidevat osutamist.

Organisatsioonilises struktuuris määratletakse:

(a) ametisse nimetatud vastutavate isikute volitused, kohustused ja vastutusala, eriti ohutuse, kvaliteedi, turvalisuse, finantside ja inimressurssidega seotud ülesannete eest vastutava juhtkonna osas;

(b) organisatsiooni eri osade ja protsesside vahelised alluvus- ja aruandlussuhted.

2.2. **Organisatsiooniline juhtimine**

Aeronavigatsiooniteenuste osutaja koostab vähemalt viit aastat hõlmava tegevuskava. Kõnealuses tegevuskavas:

(a) sätestatakse aeronavigatsiooniteenuse osutaja üldised eesmärgid ja nende saavutamise strateegia vastavuses teenuseosutaja mis tahes üldise pikaajalise plaaniga ning infrastruktuuri või muu tehnoloogia arengu suhtes oluliste asjaomaste liidu nõuetega;

(b) esitatakse asjakohased tulemuseesmärgid seoses teeninduse, ohutuse ja tasuvuse kvaliteedi ning tasemega.

Aeronavigatsiooniteenuste osutaja koostab igal aastal järgmise aasta kohta plaani, milles täpsustatakse tegevuskava üksikasjad ja kõik sellesse tehtavad muudatused.

Aastaplaan hõlmab järgmisi tegureid, mis on seotud teenuste taseme ja kvaliteediga, eelkõige näiteks veomahu, ohutuse ja lendude hilineamise eeldatavate tasemetega, samuti rahastamiskorraga:

(a) teave uue infrastruktuuri või muu arendustegevuse kohta ning selgitus, milline on nende osa teenuste taseme ja kvaliteedi parandamisel;

(b) tulemusnäitajad, mille abil on võimalik teenuste taset ja kvaliteeti põhjendatult hinnata;

- (c) teenuseosutaja eeldatav lühiajaline finantsseisund, samuti tegevuskava mis tahes muudatused või seda mõjutavad tegurid.

3. OHUTUS- JA KVALITEEDIJUHTIMINE

3.1. Ohutusjuhtimine

Aeronavigatsiooniteenuste osutaja korraldab kõigi oma teenuste ohutuse. Seda tehes seab ta sisse ametlikud sidemed kõigi huvirühmadega, kes võivad tema teenuste ohutust otseselt mõjutada.

3.2. Kvaliteedijuhtimise süsteem

Aeronavigatsiooniteenuste osutaja peab olema hiljemalt 2 aastat pärast käesoleva määruse jõustumiskuupäeva kehtestanud kvaliteedijuhtimise süsteemi, mis hõlmab kõiki tema poolt pakutavaid aeronavigatsiooniteenuseid vastavalt järgmistele põhimõtetele. Teenuseosutaja:

- (a) määratleb kvaliteedijuhtimise põhimõtted viisil, mis arvestaks eri tarbijate vajadusi nii suurel määral kui võimalik;
- (b) koostab kvaliteedikontrolli programmi, mille menetluskorraga tagatakse, et kõik toimingud viiakse läbi vastavalt kehtivatele nõuetele, standarditele ja menetlustele;
- (c) esitab käsiraamatute ja seiredokumentide abil tõendusmaterjali kvaliteedisüsteemi toimimise kohta;
- (d) nimetab juhtkonna esindajad, kelle ülesandeks on jälgida, et ohutute ja tõhusate töötavade tagamise menetlused oleksid nõuetekohased ja piisavad;
- (e) kontrollib olemasolevat kvaliteedisüsteemi ning võtab vajaduse korral parandusmeetmed.

Asjakohaselt akrediteeritud organisatsiooni poolt väljaantud EN ISO 9001 sertifikaati, mis hõlmab teenuseosutaja pakutavaid aeronavigatsiooniteenuseid, loetakse piisavaks tõendiks nõuetelevastavuse kohta. Aeronavigatsiooniteenuste osutaja nõustub sertifitseerimisega seotud dokumendid pädeva asutuse nõudel viimasele kättesaadavaks tegema.

Aeronavigatsiooniteenuste osutajad integreerivad ohutus- ja kvaliteedijuhtimise süsteemi oma juhtimissüsteemi.

3.3. Lennutegevuskäsiraamatud

Aeronavigatsiooniteenuste osutaja koostab enda poolt pakutavate teenuste kohta operatiivtöötajatele kasutamiseks ja juhendumiseks ettenähtud lennutegevuskäsiraamatud ja ajakohastab neid. Teenuseosutaja tagab, et:

- (a) lennutegevuskäsiraamatud sisaldavad juhendeid ja teavet, mis on operatiivtöötajatele vajalikud nende ülesannete täitmiseks;
- (b) käsiraamatute vajalikud osad on asjaomastele töötajatele kättesaadavad;

- (c) operatiivtöötajaid teavitatakse kiiresti kõigist lennutegevuskäsiraamatute muudatustest, mida kohaldatakse nende kohustuste suhtes, samuti muudatuste jõustumise ajast.

4. JULGEOLEK

Aeronavigatsiooniteenuste osutaja kehtestab julgeoleku juhtimissüsteemi, et tagada:

- (a) oma ruumide ja töötajate julgeolek, vältides teenuste osutamisele suunatud õigusvastaseid tegusid;
- (b) saadud, enda poolt loodud või muul viisil kasutatavate jooksvate andmete julgeolek, piirates nende kättesaadavust üksnes selleks volitatud isikutega.

Julgeoleku juhtimissüsteemis määratletakse:

- (a) menetlused, mis on seotud riski hindamise ja vähendamisega, julgeoleku jälgimise ja parandamisega, julgeoleku ümberhindamise ja kogemuste levitamisega;
- (b) vahendid, mis on kavandatud julgeolekuga seonduvate puuduste avastamiseks ja töötajate teavitamiseks asjakohastest hoiatustest;
- (c) vahendid julgeolekuga seonduvate puuduste kõrvaldamiseks ning parandusmeetmete ja vähendusmenetluste määratlemiseks, millega ära hoida puuduste taastekkimine.

Aeronavigatsiooniteenuste osutaja korraldab vajaduse korral oma töötajate julgeolekukontrolli ning teeb koostööd asjakohaste tsiviil- ja sõjaväevõimudega, et tagada oma ruumide, töötajate ja andmete julgeolek.

5. INIMRESSURSID

Aeronavigatsiooniteenuste osutaja palkab asjakohaste oskustega töötajad, et tagada oma teenuste osutamine ohutul, tõhusal, järjepideval ja säästlikul moel. Sellega seoses kehtestab ta personali värbamise ja koolitamise põhimõtted.

6. MAJANDUSLIK TUGEVUS

6.1. Majandus- ja finantssuutlikkus

Aeronavigatsiooniteenuste osutaja peab olema suuteline täitma oma rahalisi kohustusi, näiteks kandma tegevuse püsi- ja muutuvkulusid või kapitaliinvesteeringute kulusid. Ta peab kasutama asjakohast raamatupidamissüsteemi. Ta peab tõendama oma suutlikkust käesoleva lisa punktis 2.2 osutatud aastaplaaniga, samuti oma põhikirja alusel peetava bilansiarvestuse ja raamatupidamiskontodega.

6.2. Finantsaudit

Vastavalt määruse (EÜ) nr 550/2004 artikli 12 lõikele 2 tõendab aeronavigatsiooniteenuste osutaja, et tema raamatupidamist auditeeritakse regulaarselt ja sõltumatult.

7. VASTUTUS JA KINDLUSTUSKAITSE

Aeronavigatsiooniteenuste osutaja peab võtma kindlustusmeetmed, mis hõlmavad tema suhtes kohaldatavatel õigusaktidel põhinevaid kohustusi.

Kindlustuse tagamiseks kasutatav meetod peaks olema asjakohane võimaliku konkreetse kahjumi ja kahju katmiseks, võttes arvesse aeronavigatsiooniteenuse osutaja õiguslikku seisundit ja olemasoleva ärikindlustuse taset.

Aeronavigatsiooniteenuste osutaja, kes kasutab mõne teise aeronavigatsiooniteenuste osutaja teenuseid, peab tagama, et kindlustusmeetmed katavad nende mõlema vahel jaotuva vastutuse.

8. TEENUSTE KVALITEET

8.1. Teenuste osutamise avatus ja läbipaistvus

Aeronavigatsiooniteenuste osutaja osutab oma teenuseid avatud ja läbipaistval moel. Ta avaldab oma teenuste kasutustingimused ning kehtestab oma teenuste kasutajatele regulaarse ametliku konsultatsiooniprotsessi, mis võib olla nii individuaalne kui ka kollektiivne ja toimub vähemalt kord aastas.

Vastavalt kohaldatavatele liidu õigusaktidele ei tohi aeronavigatsiooniteenuste osutaja diskrimineerida ühtki kasutajat või kasutajarühma kodakondsuse või päritolu alusel.

8.2. Situatsioonikavad

Hiljemalt ühe aasta jooksul pärast sertifitseerimist peab aeronavigatsiooniteenuste osutaja koostama situatsioonikavad kõigi pakutavate teenuste kohta niisuguste juhtumite puhuks, mille tulemusel teenuste osutamine märgatavalt väheneb või katkeb.

9. ARUANDEKOHUSTUS

Aeronavigatsiooniteenuste osutaja esitab pädevale asutusele oma tegevuse aastaaruande. Ilma et see piiraks määruse (EÜ) nr 550/2004 artikli 12 kohaldamist, peab kõnealune aruanne sisaldama teenuseosutaja majandustulemusi, samuti tegevuse tulemusi ning mis tahes märkimisväärsed meetmeid ja arengutendentse, eriti ohutuse valdkonnas.

Aastaaruanne peab sisaldama vähemalt järgmist:

- hinnang osutatud teenuste tasemele ja kvaliteedile ning pakutud ohutustasemele,
- teenuseosutaja tulemuste võrdlus tegevuskavas kehtestatud tulemuseesmärkidega, kõrvutades tegelikke tulemusi aastaplaaniga ning kasutades selleks aastaplaanis kehtestatud tulemusnäitajaid,
- meetmete ja infrastruktuuriga seotud arengusuunad,
- majandustulemused, kui need ei ole eraldi avaldatud vastavalt määruse (EÜ) nr 550/2004 artikli 12 lõikele 1,

- teave teenuste kasutajate regulaarse ametliku konsultatsiooniprotsessi kohta,
- teave personalipoliitika kohta.

Aeronavigatsiooniteenuste pakkuja teeb aastaaruande sisu avalikkusele teatavaks pädeva asutuse määratud tingimustel vastavalt siseriiklikule õigusele.

II LISA

LENNULIIKLUSTEENUSTE OSUTAMISE ERINÕUDED

1. KUULUVUS

Lennuliiklusteenuste osutaja teeb määruse (EÜ) nr 550/2004 artikli 7 lõikes 2 osutatud pädevale asutusele selgesõnaliselt teatavaks:

- oma õigusliku seisundi, omandistruktuuri ja mis tahes asjaolud, mis oluliselt mõjutavad kontrolli tema varade üle,
- kõik seosed organisatsioonidega, mis ei osuta aeronavigatsiooniteenuseid, sealhulgas äritegevuse, milles teenuseosutaja otse või sidusettevõtjate kaudu osaleb ja mis moodustavad üle 1% tema eeldatavatest tuludest. Lisaks teatab ta omandiõiguse igast muudatusest iga üksiku aktsiapaki korral, mis moodustab 10% või enam tema kogu aktsiapakist.

Lennuliiklusteenuste osutaja võtab kõik vajalikud meetmed vältimaks mis tahes huvide konflikti olukorda, mis võiks kahjustada objektiivset ja erapooletut teenuste osutamist.

2. TEENUSTE OSUTAMISE AVATUS JA LÄBIPAISTVUS

Lisaks I lisa punkti 8.1 sätetele ning kui liikmesriik otsustab korraldada konkreetsete lennuliiklusteenustuse (ATS) teenuste pakkumise konkurentsitingimustele vastavas keskkonnas, ei või nende konkreetsete lennuliiklusteenuste osutajad osaleda tegevustes, mille eesmärk või tagajärg on konkurentsi takistamine, piiramine või kahjustamine, ega tegevustes, millega vastavalt kohaldatavale liidu õigusele kaasneks valitseva seisundi kuritarvitamine.

3. TEENUSTE OHUTUS

3.1. Ohutusjuhtimise süsteem

3.1.1. Üldised ohutusnõuded

Lennuliiklusteenuste osutaja kehtestab oma teenuste korraldamise lahutamatu osana ohutusjuhtimise süsteemi (SMS), millega:

- tagatakse tema teenuste osutamise ohutuskohustuse täitmisel ametlik, selgesõnaline ja ennetav lähenemine süstemaatilisele ohutusjuhtimisele, mida ta kasutab kõigi oma teenuste ja juhtimiskontrolli all olevate abiteenuste osutamisel ning mille aluseks on ohutuse tegutsemisstrateegia, millega määratletakse organisatsiooni põhiline lähenemisviis ohutuse korraldamisele (ohutusjuhtimine),
- tagatakse, et kõik lennuliiklusteenuste pakkumise ohutusjuhtimises osalejad vastutavad isiklikult oma tegevuse ohutuse eest, et juhid on vastutavad ohutuse toimivuse eest oma osakonnas või üksuses ning et teenusepakkuja kõrgem juhtkond kannab üldist vastutust ohutuse eest (ohutusvastutus),

- tagatakse suurima tähtsuse omistamine lennuliiklusteenuste piisavale ohutusele (ohutuse esmatähtsus),
- tagatakse, et lennuliiklusteenuste osutamise ajal on peamiseks ohutuseesmärgiks vähendada nende teenuste osa lennuõnnetuste riskis nii palju kui võimalik (ohutuseesmärk).

3.1.2. Ohutuse saavutamise nõuded

Ohutusjuhtimise süsteemi toimingute raames lennuliiklusteenuste osutaja:

- tagab, et töötajad on saanud piisava koolituse ja on pädevad oma töökohustuste täitmiseks, lisaks on nad nõuetekohaselt litsentseeritud, kui see on vajalik, ning vastavad kehtivatele tervisenõuetele (pädevus),
- tagab, et on määratletud ohutusjuhtimise ülesanne, mille vastutusala hõlmab organisatsiooni ohutussüsteemi arendamist ja haldamist; tagab, et kõnealune vastutusüksus on hierarhilisest juhtimisest sõltumatu ning allub otse kõrgeimale juhtimistasandile. Kui tegemist on väikeste organisatsioonidega, mille korral vastutusalade kogusumma võib takistada piisavat sõltumatust, tuleb ohutuskinnituse korda siiski täiendada sõltumatute lisavahenditega; ning tagab, et teenust osutava ettevõtte tippjuhtkond on aktiivselt kaasatud ohutusjuhtimise tagamisse (ohutusjuhtimisega seotud vastutus),
- tagab, et alati, kui see on võimalik, määratakse ja säilitatakse kvantitatiivsed ohutustasemed kõikide funktsionaalsete süsteemide jaoks (kvantitatiivsed ohutustasemed),
- tagab ohutusjuhtimise süsteemi süstemaatilise dokumenteerimise organisatsiooni ohutuspoliitikat selgelt väljendaval viisil (ohutusjuhtimise süsteemi dokumenteerimine),
- tagab, et väljastpoolt osutatavate teenuste ja tarnete ohutus on asjakohaselt põhjendatud, võttes arvesse nende ohutuse olulisust teenuste osutamise seisukohalt (välisteenused ja -tarned),
- tagab riskihindamise ja -maanduse sobiva taseme, mis kindlustab kõikide lennuliikluse korraldamise aspektide arvessevõtmise (riski hindamine ja vähendamine). Lennuliikluse korraldamise funktsionaalse süsteemi muudatuste suhtes kohaldatakse käesoleva lisa punkti 3.2,
- tagab, et lennuliikluse korraldamise kasutuslikke või tehnilisi vahejuhtumeid, mis loetakse ohutust oluliselt mõjutavateks, uuritakse viivitamata ning võetakse kõik vajalikud parandusmeetmed (ohutusega seotud vahejuhtumid). Samuti peab teenuseosutaja tõendama, et on täitnud kõik ohutusega seotud vahejuhtumitest teatamise ja nende hindamise nõuded vastavalt kehtivale siseriiklikule ja liidu õigusele.

3.1.3. Ohutuskinnituse nõuded

Ohutusjuhtimise süsteemi toimingute raames tagab lennuliiklusteenuste osutaja, et:

- viiakse läbi regulaarseid ohutusülevaatusi, mille põhjal soovitatakse vajalikke parandusi, esitatakse juhtidele ohutushinnanguid nende vastutusalas olevate toimingute kohta ning kinnitatakse vastavust asjakohastele osadele (ohutusülevaatused),
- on kehtestatud meetodid funktsionaalsete süsteemide või toimingute niisuguste muutuste tuvastamiseks, mis võivad viidata, et mõni element on jõudmas nõuetekohastele ohutusstandarditele mittevastavuseni, ning võetakse parandusmeetmed (ohutusjärelevalve),
- peetakse kõiki ohutusjuhtimise toiminguid hõlmavat ohutusregistrit, mille põhjal saab anda ohutuskinnituse kõigile, kes on osutatavates teenustes osalised, nende eest vastutavad või neist sõltuvad, samuti riikliku järelevalve teostajale (ohutusregister).

3.1.4. *Ohutusedenduse nõuded*

Ohutusjuhtimise süsteemi toimingute raames tagab lennuliiklusteenuste osutaja, et:

- kõik töötajad on teadlikud oma kohustustega seotud võimalikest ohutusalaalastest ohuteguritest (ohutusalaalne teadlikkus),
- ohutusega seotud vahejuhtumite uuringutest ja muudest ohutusega seotud toimingutest saadud kogemusi levitatakse organisatsioonisiselt haldus- ja toimumistasandil (kogemuste levitamine),
- kõiki töötajaid innustatakse tegema ettepanekuid kindlakstehtud ohutegurite kõrvaldamiseks ning vajaduse korral tehakse ohutustingimusi parandavaid muudatusi (ohutustingimuste parandamine).

3.2. **Ohutusunõuded riski hindamiseks ja vähendamiseks seoses muudatustega**

3.2.1. *1. jagu*

Ohutusjuhtimise süsteemi toimingute raames tagab lennuliiklusteenuste osutaja, et tema haldusalas olevate lennuliikluse korraldamise funktsionaalse süsteemi osade ja abiteenuste mis tahes muudatuste suhtes toimub regulaarne ohutegurite kindlakstegemine ning riski hindamine ja vähendamine, võttes arvesse:

- a) lennuliikluse korraldamise funktsionaalse süsteemi kõnealuse osa täielikku töötsükli, alates eelplaneerimisest ja määratlemisest kuni teostusjärgsete toimingute, tehnohoolduse ja kasutusest kõrvaldamiseni;
- b) lennuliikluse korraldamise funktsionaalse süsteemi õhus, maapinnal ja vajaduse korral kosmoses olevaid komponente ning koostööd nende eest vastutavate osalistega ja
- c) lennuliikluse korraldamise funktsionaalse süsteemi varustust, protseduure ja inimressurse, nende tegurite omavahelist mõju ning kõnealuste tegurite ja lennuliikluse korraldamise funktsionaalse süsteemi muude osade vahelist mõju.

3.2.2. 2. jagu

Ohutegurite kindlakstegemise, riski hindamise ja vähendamise protsessi hulka kuulub:

- a) kõnealuse koostisosa ulatuse, piiride ja liideste määratlemine, samuti kõnealuse osa poolt täidetavate ülesannete ning kavandatud töökeskkonna kindlaksmääramine;
- b) kõnealuse osaga seotud ohutusalaste eesmärkide määratlemine, sealhulgas:
 - lennuliikluse korraldamisega seotud arvestatavate ohutegurite ja rikete ning nende koosmõjude kindlakstegemine,
 - hinnang mõjudele, mida need tegurid võivad õhusõidukite ohutusele avaldada, samuti hinnang nende mõjude tõsidusele, kasutades 4. jaos esitatud klassifitseerimissüsteemi,
 - ohutegurite taluvuse kindlaksmääramine väljendatuna ohuteguri suurima esinemistõenäosusena, mis saadakse, arvestades ohuteguri mõju tõsidust ja suurimat tõenäosust vastavalt 4. jaole;
- c) vajaduse korral riskimaandamisstrateegia tuletamine, millega:
 - määratletakse vastuabinõud, mida saab rakendada kaitseks riske sisaldavate ohutegurite eest,
 - töötatakse vajaduse korral välja ohutusnõuded, mis võivad olla seotud kõnealuse osaga või lennuliikluse korraldamise funktsionaalse süsteemi muude osadega või töökeskkonnaga, ning
 - antakse kinnitus strateegia teostatavusele ja tõhususele;
- d) kontroll, et kõik kindlakstehtud ohutuseesmärgid ja -nõuded on täidetud:
 - enne muutuse rakendamist,
 - kasutuselevõtuga seotud üleminekuaja jooksul,
 - tööea jooksul ning
 - kasutusest kõrvaldamisega seotud üleminekuaja jooksul.

3.2.3. 3. jagu

Riskihindamise ja -vähendamise protsessi, sealhulgas ohutegurite kindlakstegemise tulemused, nende põhjendused ning tõendusmaterjal tuleb kõrvutada ja dokumenteerida viisil, millega tagatakse, et:

- on esitatud täielikud põhjendused tõendamaks, et kõnealune osa ning lennuliikluse korraldamise funktsionaalne süsteem tervikuna on piisavalt ohutu ja jääb selliseks ka tulevikus, olles vastavuses ettenähtud ohutuseesmärkide ja -nõuetega. Vajaduse korral hõlmavad need kõikide kasutatud ennetus-, järelevalve- või vaatlustehnikate spetsifikatsioonid,

- kõik muutuse rakendamisega seotud ohutusnõuded on jälgitavad kuni toimingute/ülesannete kavandamiseni.

3.2.4. 4. jagu

Ohutegurite kindlakstegemine ja nende tõsiduse hindamine

Ohutegurite kindlakstegemine on süsteemne tegevus. Ohutegurite mõju tõsidus teatavas töökeskkonnas määratakse kindlaks, kasutades järgmises tabelis esitatud klassifitseerimissüsteemi, kusjuures tõsidusastmed põhinevad eri põhjendustel, mis näitavad ohutegurite kõige tõenäolisemat mõju halvima võimaliku stsenaariumi korral.

Tõsidusaste	Mõju tegevusele
1 (Kõige tõsisem)	Lennuõnnetus ⁽¹⁾
2	Tõsine vahejuhtum ⁽¹⁾
3	Õhusõiduki kasutamisega seotud märkimisväärne vahejuhtum, mis oleks võinud kahjustada õhusõiduki ohutust ning põhjustada kokkupõrke teise õhusõiduki, maapinna või muu takistusega.
4	Oluline vahejuhtum, millega kaasneva olukorra põhjal saab otsustada, et oleks võinud toimuda lennuõnnetus, tõsine või märkimisväärne vahejuhtum, kui riski ei oleks suudetud ohutuse piirides hoida või kui läheduses oleks olnud mõni muu õhusõiduk.
5 (Vähimtõsine)	Vahetu mõju ohutusele puudub.

⁽¹⁾ Nagu on määratletud nõukogu 21. novembri 1994. aasta direktiivis 94/56/EÜ, millega kehtestatakse tsiviil-lennunduses toimunud lennuõnnetuste ja -intsidentide uurimise põhimõtted (EÜT L 319, 12.12.1994, lk 14).

Et vähendada ohuteguri mõju toimingutele ning kindlaks määrata selle tõsidus, peaks süstemaatiline lähenemisviis/menetlus sisaldama ohutegurite mõju lennuliikluse korraldamise funktsionaalse süsteemi eri elementidele, nagu näiteks õhusõiduki meeskond, lennujuhid, õhusõiduki töövõime, lennuliikluse korraldamise funktsionaalse süsteemi maapealse osa töövõime ning ohutute lennuliiklusteenuste osutamise suutlikkus.

Riskide klassifitseerimise süsteem

Riskipõhised ohutuseesmärgid määratletakse ohuteguri suurima esinemistõenäosusena, mis saadakse, arvestades nii ohuteguri mõju tõsidust kui ka selle suurimat esinemistõenäosust.

Tõendamaks, et kehtestatud kvantitatiivsed eesmärgid on saavutatud, kohaldatakse täiendavaid ohutusjuhtimise põhimõtteid, et täiendada lennuliikluse korraldamise süsteemi ohutust alati, kui see on mõistlikult võimalik.

3.2.5. 5. jagu

Tarkvara turvalisuse tagamise süsteem

Aeronavigatsiooniteenuste osutaja rakendab ohutusjuhtimise süsteemi raames tarkvara turvalisuse tagamise süsteemi vastavalt komisjoni määrusele (EÜ) nr 482/2008.⁹

3.3. Ohutusnõuded käitamisohutusega seotud ülesandeid täitvale insener-tehnilisele personalile

Lennuliiklusteenuste osutaja tagab, et insener-tehniline personal, sealhulgas allhankelepinguga hõlmatud organisatsioonide personal, kes kasutab ja hooldab tööks heakskiidetud lennuliikluse korraldamise seadmeid, on omandanud ja evib jätkuvalt piisavalt teadmisi ja mõistmist teenuste kohta, mida nende töö toetab, selle töö tegelikust ja võimalikust mõjust kõnealuste teenuste ohutusele ning asjakohastest piirangutest, mida nende tööle tuleb kohaldada.

Lennuliiklusteenuste osutajal on olemas dokumendid tõendamaks, et käitamisohutusega seotud ülesandeid täitev personal, sealhulgas allhankelepinguga hõlmatud organisatsioonide personal on piisavalt pädev; et töögraafikutega tagatakse teenuse piisav maht ja pidevus; et on olemas personali kvalifikatsiooni tõstmise kavad ja vastav poliitika, personali koolituspoliitika, koolituskavad ja -protokollid, samuti on korraldatud järelevalve kvalifitseerimata personali üle. Teenuseosutajal on valmis menetlused juhtudeks, mil mõne töötaja füüsiline või vaimne seisund seatakse kahtluse alla.

Lennuliiklusteenuste osutaja peab registrit, mis sisaldab teavet ohutusega seotud ülesandeid täitva personali arvu, ametikohtade ja töökohustuste kohta. Registrisse märgitakse:

- a) ohutusega seotud ülesannete täitmise eest vastutavad juhid;
- b) andmed tehnilise ja operatiivpersonali ametialase kvalifikatsiooni kohta, võttes arvesse vajalikke oskusi ja pädevusnõudeid;
- c) täpne asukoht ja ülesanded, mis on tehnilisele ja operatiivpersonalile määratud, sealhulgas kõik töögraafikute koostamise meetodid.

4. TÖÖMEETODID JA -KORD

Lennuliiklusteenuste osutaja peab suutma tõendada, et tema töömeetodid ja -kord vastavad rahvusvahelise tsiviillennunduse konventsiooni järgmistes lisades esitatud standarditele, niivõrd kui need on asjakohased kõnealuses õhuruumis osutatavate lennuliiklusteenuste korral:

- a) 2. lisa õhusõidueeskirjade kohta (10. trükk, juuli 2005, sealhulgas kõik muudatused kuni muudatuseni nr 40);

⁹ ELT L 141, 19.3.2008, lk 5.

- b) 10. lisa lennunduse sidevahendite kohta, II osa: sidepidamiskord, kaasa arvatud PANS-staatusega protseduurid (6. trükk, oktoober 2001, sealhulgas kõik muudatused kuni muudatuseni nr 82);
- c) 11. lisa lennuliiklusteenuste kohta (13. trükk, juuli 2001, sealhulgas kõik muudatused kuni muudatuseni nr 45).

III LISA

METEOROLOOGIATEENUSTE OSUTAMISE ERINÕUDED

1. TEHNILINE NING OPERATIIVNE PÄDEVUS JA TEGUTSEMISVÕIME

Meteoroloogiateenuste osutaja tagab, et kasutajate vastavate ülesannete täitmiseks vajalik meteoroloogiline teave tehakse kasutajatele sobival kujul kättesaadavaks:

- lennujuhtidele ja lennumeeskonna liikmetele lennueelseks ja lennu ajal toimuvaks planeerimiseks,
- lennuliiklusteenuste ja lennuinfoteenuste osutajatele,
- otsingu- ja päästeteenistuse meeskondadele ning
- lennuväljadele.

Meteoroloogiateenuste osutaja määrab kindlaks täpsusastme, mida tuleb järgida eri toiminguteks edastatava teabe korral, näidates ühtlasi ära kõnealuse teabe allika, samuti tagab ta kõnealuse teabe õigeaegse edastamise ning vajaliku ajakohastamise.

2. TÖÖMEETODID JA -KORD

Meteoroloogiateenuste osutaja peab suutma tõendada, et tema töömeetodid ja -kord vastavad rahvusvahelise tsiviillennunduse konventsiooni järgmistes lisades esitatud standarditele, niivõrd kui need on asjakohased kõnealuses õhuruumis osutatavate meteoroloogiateenuste korral:

- a) 3. lisa meteoroloogiateenuste kohta rahvusvahelisele aeronavigatsioonile (16. trükk, juuli 2007, sealhulgas kõik muudatused kuni muudatuseni nr 74);
- b) 11. lisa lennuliiklusteenuste kohta (13. trükk, juuli 2001, sealhulgas kõik muudatused kuni muudatuseni nr 45);
- c) 14. lisa lennuväljade kohta järgmistes versioonides:
 - i) lennuväljade projekteerimist ja kasutamist käsitlev I osa (4. trükk, juuli 2004, sealhulgas kõik muudatused kuni muudatuseni nr 9),
 - ii) kopteriväljakuid käsitlev II osa (4. trükk, juuli 1995, sealhulgas kõik muudatused kuni muudatuseni nr 3).

LENNUNDUSTEABETEENUSTE OSUTAMISE ERINÕUDED

1. TEHNILINE NING OPERATIIVNE PÄDEVUS JA TEGUTSEMISVÕIME

Lennundusteabeteenuste osutaja tagab, et teave ja andmed on kasutamiseks kättesaadavad kujul, mis sobib:

- lendu teenindavale personalile, sealhulgas lennumeeskonnale, samuti lennuplaneerimis- ja lennujuhtimissüsteemidele ja lennusimulaatoritele ning
- lennuliiklusteenuste osutajatele, kes vastutavad lennuinfo teenuste, lennujaamade lennuinfo teenuste ja lennueelse info teenuste osutamise eest.

Lennundusteabeteenuste osutaja tagab enne teabe edastamist andmete terviklikkuse ning määrab kindlaks täpsusastme, mida tuleb järgida eri toiminguteks edastatava teabe korral, näidates ühtlasi ära kõnealuse teabe allika.

2. TÖÖMEETODID JA -KORD

Lennundusteabeteenuste osutaja peab suutma tõendada, et tema töömeetodid ja -kord vastavad rahvusvahelise tsiviillennunduse konventsiooni järgmistes lisades esitatud standarditele, niivõrd kui need on asjakohased kõnealuses õhuruumis osutatavate lennundusteabeteenuste korral:

- a) 3. lisa meteoroloogiateenuste kohta rahvusvahelisele aeronavigatsioonile (16. trükk, juuli 2007, sealhulgas kõik muudatused kuni muudatuseni nr 74);
- b) 4. lisa lennunduskaartide kohta (10. trükk, juuli 2001, sealhulgas kõik muudatused kuni muudatuseni nr 54);
- c) 15. lisa lennundusteabeteenuste kohta (12. trükk, juuli 2004, sealhulgas kõik muudatused kuni muudatuseni nr 34).

V LISA

SIDE-, NAVIGEERIMIS- JA SEIRETEENUSTE OSUTAMISE ERINÕUDED

1. TEHNILINE NING OPERATIIVNE PÄDEVUS JA TEGUTSEMISVÕIME

Side-, navigeerimis- ja seireteenuste osutaja tagab oma teenuste kättesaadavuse, pidevuse, täpsuse ja terviklikkuse.

Side-, navigeerimis- ja seireteenuste osutaja määrab kindlaks pakutavate teenuste kvaliteeditaseme ning tõendab, et tema seadmeid korrapäraselt hooldatakse ja vajaduse korral kalibreeritakse.

2. TEENUSTE OHUTUS

Side-, navigeerimis- ja seireteenuste osutaja peab vastama II lisa 3. osa nõuetele teenuste ohutuse kohta.

3. TÖÖMEETODID JA -KORD

Side-, navigeerimis- ja seireteenuste osutaja peab suutma tõendada, et tema töömeetodid ja -kord vastavad rahvusvahelise tsiviillennunduse konventsiooni lennunduse sidevahendeid käsitleva 10. lisa järgmistes versioonides esitatud standarditele, kuivõrd need on kõnealusel õhuruumis osutatavate side-, navigeerimis- ja seireteenuste korral asjakohased:

- a) raadionavigatsiooni abivahendeid käsitlev I osa (6. trükk, juuli 2006, sealhulgas kõik muudatused kuni muudatuseni nr 82);
- b) sidepidamiskorda, kaasa arvatud PANS-staatusega protseduure käsitlev II osa (6. trükk, oktoober 2001, sealhulgas kõik muudatused kuni muudatuseni nr 82);
- c) sidesüsteeme käsitlev III osa (2. trükk, juuli 2007, sealhulgas kõik muudatused kuni muudatuseni nr 82);
- d) seireradarisüsteeme ja kokkupõrke vältimise süsteeme käsitlev IV osa (4. trükk, juuli 2007, sealhulgas kõik muudatused kuni muudatuseni nr 82);
- e) lennunduse raadiospektri kasutamist käsitlev V osa (2. trükk, juuli 2001, sealhulgas kõik muudatused kuni muudatuseni nr 82).